

Emile Zola

Еміль Золя

Une victime de la réclame

Жертва реклами

1866

Переклад – Тетяна Жарко (2024 рік)

Відповідно до статті 4 Всесвітньої конвенції про авторське право 1952 року, строк охорони оригінального твору скінчився. Авторські права на переклад захищені відповідно до статті 5 цієї ж Конвенції.

Перекладачка оприлюднює цей текст виключно для приватного читання. Для іншого використання цього перекладу прохання звертатись до перекладачки – zharkotanya@yahoo.com

Якщо Ви читаєте або завантажуєте цей переклад, прошу переказати
прийнятну для Вас суму на підтримку Збройних сил України

Жертва реклами

Я знав хорошого хлопця, котрий помер торік і чиє життя було довгим мучеництвом.

Клод, відколи дійшов розуму, дотримувався міркування: «План мого життя укладено наперед. Я маю лише сліпо прийняти блага нашого віку. Щоб успішно просуватись і жити цілковито щасливим, мені достатньо буде читати вранці та увечері газети й оголошення і робити саме те, що порадять мені ці найвищі провідники. В цьому полягає справжня мудрість і єдине можливе щастя». Відтоді Клод прийняв газетну рекламу та оголошення за кодекс власного життя. Вони стали непомильними провідниками, які пропонували рішення в усіх випадках. Він не купував і не вчиняв нічого, що не отримало рекомендації від гучного рупора реклами.

Тож бідолаха жив у справжньому пеклі.

Клод придбав ділянку, утворену з принесеного ґрунту, на якій зміг звести будинок лише на палях. Дім, збудований за цією системою, здригався од вітру і розпадався на шматки під грозовими зливами.

Всередині каміни, оснащені хитромудрими димопоглиначами, куріли так, що можна було задихнутися, електричні дзвінки вперто мовчали, вбиральні, влаштовані за чудовим зразком, перетворилися на жажливі клоаки, меблі, що мали коритись особливим механізмам, відмовлялися відчинятися й зачинятися.

Були там, зокрема, механічне піаніно, котре виявилось не чим іншим, як поганенькою катеринкою, та непроникнений і вогнетривкий сейф, котрий однієї чудової зимової ночі злодії спокійненько винесли на своїй спині.

Бідолашний Клод страждав не тільки через своє майно, але й особисто.

Його одяг роздирався посеред вулиці. Він купував його в тих закладах, які оголошують про значні знижки через ліквідацію.

Одного дня я побачив його цілком лисого. Йому спало на думку змінити біляве волосся на чорне, керуючись, як завжди, любов'ю до прогресу. Від рідини, котру він застосував, у нього випало біляве волосся, і він був задоволений, бо, як сам сказав, тепер зможе користуватися певною мастю, від котрої в нього неодмінно виросте чорна кучма, вдвічі густіша, ніж його колишня білява.

Не кажу вже про всі ліки, що він їх проковтнув. Із міцного парубчака він перетворився на худого й засапаного. Саме тоді реклама почала його вбивати. Він гадав, що захворів, і лікувався за чудовими рецептами з оголошень, а щоб ліки подіяли швидше, він проходив водночас усі курси

лікування і неабияк губився через однакову кількість похвали, якою наділяли кожен лікарський засіб.

Реклама не мала шани і до його розуму. Він наповнив свою бібліотеку книжками, які йому рекомендували газети. Розроблена ним класифікація була дуже складною: він упорядковував томи в порядку заслуг, тобто за меншою чи більшою ліричністю статей, за які заплатили видавці. Тут накопичувались усі сучасні дурощі й гидоти. Ніколи ще ніхто не бачив подібного нагромадження ницості. А Клод старанно приклеював на корінець кожного тому рекламу, через яку придбав його. Завдяки цьому він, розгортаючи книжку, вже знав наперед, який ентузіазм повинен виявити, тому плакав чи сміявся згідно з формулою.

Від такого режиму він геть одурів.

Останній акт цієї драми був плачевним.

Прочитавши, що якась сновида лікує всі недуги, Клод поквапився до неї, аби проконсультуватися щодо хвороб, яких не мав. Сновида люб'язно запропонувала омолодити його та призначила засіб, завдяки котрому матимеш не більше шістнадцяти років. Треба лишень приймати ванну й пити певну воду.

Він проковтнув ліки, занурився у ванну і там настільки повністю омолодився, що за пів години його знайшли померлого від задухи.

Навіть по смерті Клод був жертвою реклами. Він записав у заповіті, що хоче бути похованим в труні з миттєвим бальзамуванням, на яке аптекар тільки-но оформив патент. На цвинтарі труна розпалася навпіл, бідолашний труп скотився в багнюку, і його мусили закопати вперемішку з полаганими дошками того ящика.

Його надгробок із картону під камінь та зі штучного мармуру першої ж зими розм'як під дощем, і невдовзі на могилі залишилася купа гнилля без імені.